

Casus Wetenschappelijke Integriteit

2025

Ontbreken vermelding intellectueel eigendom prototype – lichte tekortkoming

Universiteit Twente

1 Onderwerp van de klacht

De Commissie Wetenschappelijk Integriteit van de Universiteit Twente (hierna: de CWI/ de (behandelende) Commissie) heeft op 5 december 2024 een klacht ontvangen. Uit de klacht kan worden opgemaakt dat klager van mening is dat beklagden in strijd met de normen van wetenschappelijke integriteit een door hem gemaakte foto van een door klager ontwikkelde [prototype], zonder te refereren aan klagers intellectuele eigendom van de foto en klagers intellectuele bijdrage aan het ontwerp en de ontwikkeling van [het prototype], op [workshop] (dd. [datum]) hebben gepresenteerd op een poster en in een 'technical talk', alsmede dat zij over klagers werk hebben gesproken en daarbij een foto van klagers [prototype] hebben getoond, eveneens zonder voornoemde referenties, tijdens 'progress meetings' binnen het [project], waarbij promovendi in aanwezigheid van, onder andere, [persoon van externe partner in het project] voortgang in hun onderzoek presenteren.

Klager verwijst hiervoor naar de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018, in het bijzonder de volgende normen (allen in onderdeel 3.4 'Verslaglegging'):

- S29: Doe recht aan eenieder die aan het onderzoek en het verkrijgen en/of verwerken van de data heeft bijgedragen.
- S30: Sta voor een eerlijke toedeling en volgorde van auteurschap. Volg hierbij de binnen de discipline(s) geldende normen.
- S31: Alle auteurs moeten een wezenlijke intellectuele bijdrage hebben geleverd aan tenminste één van de volgende elementen: de opzet van het onderzoek, de verwerving van data, de data-analyse of de interpretatie van de bevindingen.
- S32: Alle auteurs moeten de definitieve versie van het wetenschappelijke product hebben goedgekeurd.
- S33: Alle auteurs zijn volledig verantwoordelijk voor de inhoud van het wetenschappelijke product, tenzij dit anders is vermeld.
- S34: Presenteer op zorgvuldige wijze bronnen, data en argumenten.

2 Advies van de CWI

Procedure

[...]

Chronologie

[...]

Standpunt klager

[...]

Standpunt beklaagden

[...]

Overwegingen CWI

De Commissie heeft op 28 januari 2025 ambtshalve de ontvankelijkheid van de klacht beoordeeld en de klacht ontvankelijk verklaard. De behandelende commissie heeft zich naar aanleiding van de gewisselde stukken en hetgeen is besproken tijdens de hoorzitting beraden en is daarbij gekomen tot de volgende vaststellingen.

- Anders dan door beklaagden is gesteld, moeten de poster en de technical talk tijdens de [workshop], voor de toepasselijkheid van de NGWI, wel degelijk worden aangemerkt als 'onderzoek' – in de zin van randnummer 1 van paragraaf 1.1 NGWI: "... activiteiten die aan de onderzoekspraktijk verbonden zijn: het opstellen van aanvragen, opzet en uitvoering van het onderzoek, beoordeling en peer review, het optreden als inhoudelijk deskundige, verslaglegging, verantwoording en publiciteit." Dat in casu op de litigieuze uitingen 'geen peer review' is uitgevoerd en/of online publicatie heeft plaatsgevonden is voor deze kwalificatie niet relevant.
- Er bestaat geen inhoudelijke relatie tussen eerdere [publicaties] waaraan klager, naast beklaagden, als auteur heeft deelgenomen en als zodanig is genoemd, en de litigieuze uitingen tijdens Progress meetings, de [workshop]-poster presentatie en [workshop]-technical talk.
- Volgens beklaagden zijn van de [workshop] geen proceedings opgesteld, en zijn de [workshop]-poster en -technical talk (PPT) bijgevolg niet vanwege [organisatie] gepubliceerd. Een internet search door de CWI heeft evenmin een treffer voor proceedings van de [workshop] opgeleverd. Nu ook klager geen bewijs heeft geleverd voor het bestaan van dergelijke proceedings wordt aangenomen dat deze daadwerkelijk niet zijn opgesteld. Ook overigens zijn geen aanwijzingen gevonden voor een door klager gevreesde copyright claim van [organisatie] op (beeld)materiaal dat is gepresenteerd tijdens de [workshop].
- Klager heeft zelf later wel een paper over diens afstudeerproject geschreven voor een in september 2025 te houden conferentie. Deze paper, waarbij [naam] als co-auteur wordt genoemd, zal uiteindelijk in de proceedings worden opgenomen. Partijen delen de opvatting dat dit niet relevant is voor de beoordeling van de onderhavige klacht.
- [...].
- De klacht richt zich uitsluitend op gebruik van klagers foto van het door klager ontwikkelde prototype en eventuele toelichting daarop door beklaagden tijdens de Progress meetings en de [workshop] – en het daarbij ontbreken van een (duidelijke) referentie naar het werk en het (ten minste mede-)intellectueel eigenaarschap van klager. Voor de CWI staat vast dat wat betreft het ontwerpen, maken en fotograferen van het prototype van [het prototype] ten minste sprake is van zulk mede-eigenaarschap van klager. Zowel de opzet van het afstudeerontwerp, de beoordeling van het resultaat daarvan en overige loftuitingen, zoals op [medium], maken afdoende aannemelijk dat klager ten minste substantieel intellectueel en praktisch de hand heeft gehad in de uitvoering (lees ontwerp en het ontwikkelen) van

een [prototype]. Of ook aan [beklaagde 2] een mede-eigenaarschap toekomt is in principe niet relevant voor de intellectuele aanspraken van klager, zoals aan de orde in onderhavige klachtprocedure.

- Hoewel de presentatie van en/of toelichting op het werk van klager tijdens de Progress meetings kan worden aangemerkt als 'onderzoek' (te weten 'verantwoording'), is de CWI van mening dat deze bijeenkomsten slechts een intern, [project]gebonden, karakter droegen.

Overigens is voldoende aannemelijk gemaakt dat hetgeen door promovendi bij deze bijeenkomsten werd gepresenteerd primair tot doel had de voortgang in hun onderzoeksactiviteiten, met inbegrip van begeleiding van masteropdrachten, toe te lichten. Daarmee is niet onaannemelijk dat uitnodiging tot deelname aan deze meetings zich niet uitstrekten tot desbetreffende masterstudenten en ook dat wat door promovendi werd gepresenteerd niet buiten de kring van deelnemers aan het overleg zou treden. Uit door beklagde toegestuurde documentatie blijkt dat de naam van klager in elk geval in de bespreking van [datum] uitdrukkelijk is genoemd, hetgeen een aanwijzing vormt voor het bieden van duidelijkheid over wie intellectueel en praktisch met het ontwerpen en maken van een [prototype] was belast. De CWI is daarom van mening dat bij deze bespreking niet als zodanig sprake was van een inhoudelijke verslaglegging van klagers onderzoek, zodat toetsing aan de door klager opgeworpen verslagleggingsnormen S29 tot en met S34 niet opportuun is.

- Wat betreft de [workshop]-uitingen door en naar aanleiding van de posterpresentatie en technical talk is wel degelijk sprake van verslaglegging van onderzoek, in een extern gremium, zodat voornoemde verslagleggingsnormen S29 tot en met S34 wel een relevant toetsingskader vormen. In de beoordeling of deze normen zijn geschonden moet worden meegewogen van welk type 'verslaglegging van onderzoek' hier sprake was. Onweersproken is dat de posterpresentatie en de technical talk primair de strekking hadden om een overzicht van het [project] te presenteren en, *en passant*, ander verwant UT-onderzoek, waarvan het onderzoek van klager slechts een bescheiden onderdeel uitmaakt, en dat geen technische onderzoeksresultaten (zoals metingen) zijn gepresenteerd. Evenmin is weersproken dat het bij dit type presentatie, op workshops zoals van [organisatie] gebruikelijk is dat in de agenda slechts de presenter wordt genoemd en op het beeldmateriaal slechts wordt verwezen naar de meest betrokken leden van de wetenschappelijke staf van het desbetreffende project. Tegelijkertijd kan, gezien de erkende eigen intellectuele en praktische bijdrage van klager in de uitvoering van diens afstudeeropdracht, niet ontkend worden dat hij daarvan intellectueel ten minste mede-eigenaar is, terwijl ook de foto van [het prototype] door klager is gemaakt en geen toestemming werd gevraagd om deze in de context van een workshop publiek te maken. Ook al was dit louter ter illustratie bedoeld, beklagden behoorden te begrijpen dat workshopbezoekers mogelijk zouden aannemen dat [het prototype] plus de foto daarvan ten minste in opdracht van en mogelijk zelfs geheel en alleen door beklagden (en [persoon van externe partner in het project]) was ontworpen en gemaakt – nu poster noch PPT aanleiding tot een andere stand van zaken gaf. Daarbij komt dat dergelijke misverstanden makkelijk te voorkomen zouden zijn geweest, bijvoorbeeld door een simpele vermelding van

'© [naam], [jaar]' bij de foto, en/of door een Engelstalige 'm.m.v.' vermelding van namen van relevante promovendi en masterstudenten, waaronder die van klager.

Tegen deze achtergrond overweegt de CWI het volgende ten aanzien van de door klager ingeroepen normen:

- S29 (*Doe recht aan eenieder die aan het onderzoek en het verkrijgen en/of verwerken van de data heeft bijgedragen.*) In zoverre als de presentaties kunnen worden begrepen als bedoeld om een breed overzicht van het [project] en aanverwant UT-onderzoek te bieden en niet de strekking hadden technische of meetgegevens of (andere) data met toevoorders te delen, huldigt de CWI de opvatting dat deze norm in casu slechts ziet op degenen die aan de totstandkoming van de poster(presentatie) en de (PPT-presentatie behorende bij de) Technical talk hebben bijgedragen – zij worden in de presentaties genoemd.
- S30 (*Sta voor een eerlijke toedeling en volgorde van auteurschap. Volg hierbij de binnen de discipline(s) geldende normen.*): Klager is ten minste mede-intellectueel eigenaar van [het prototype]. Ten aanzien van het fotografisch werk rijst de vraag of dit op zichzelf zodanig persoonlijk-creatief is dat het auteursrechtelijke beschermd is; de CWI houdt het ervoor dat dit waarschijnlijk niet het geval is, omdat iedere willekeurige fotograaf, met toegang tot [het prototype] en met het enkele doel om het prototype als product functioneel-duidelijk in beeld te brengen, de litigieuze foto op dezelfde manier had kunnen nemen.¹ Niettemin hadden beklagden er verstandig aan gedaan om nu klager zowel fotograaf als intellectueel mede-eigenaar van het gefotografeerde werk is, hiermee rekening te houden door diens expliciete toestemming te vragen voor gebruik van de foto (al dan niet met een copyrightvermelding) en, nu diens onderzoek voor de presentatie weliswaar niet of minder significant werd geacht, aan het feit dat het product daarvan toch redelijk prominent op het beeldmateriaal aanwezig is, de consequentie van vermelding van klagers mede-eigenaarschap te verbinden.
De CWI is derhalve van oordeel dat beklagden op dit punt een grotere voorzichtigheid in de toedeling van auteurschap aan de dag hadden moeten leggen.
- S31 (*Alle auteurs moeten een wezenlijke intellectuele bijdrage hebben geleverd aan tenminste één van de volgende elementen: de opzet van het onderzoek, de verwerving van data, de data-analyse of de interpretatie van de bevindingen.*): Niet in geschil is, althans over en weer is niet bestreden, dat wederzijds (door onderscheiden bijdragen aan verschillende elementen van het onderzoek, sprake is van intellectueel (mede-) eigenaarschap op het [prototype]. Als zodanig past alle partijen bij het geschil respect voor de wederzijds daaruit voortvloeiende rechten.
- S32 (*Alle auteurs moeten de definitieve versie van het wetenschappelijke product hebben goedgekeurd.*): Klager heeft (ook) op dit punt geen adstructie gegeven. Anders dan

¹ Samenvattend uit relevante jurisprudentie kan hierover nog het volgende worden opgemerkt. Doorslaggevend is of de foto 'een eigen oorspronkelijk karakter' heeft (het 'EOK'-criterium) en of deze 'het persoonlijk stempel van de maker' draagt (het PS-criterium; de persoonlijke creatieve keuze). Als een 'productfoto' slechts beoogt een 'zo objectief mogelijk' beeld van het product te tonen, met goede zichtbaarheid, natuurgetrouw, duidelijk en correct, dan zijn kleine variaties in de wijze van belichting, afstand en hoek van de opname, onvoldoende om te kunnen spreken van 'een oorspronkelijk werk' op basis van 'vrije, creatieve keuzes' waarmee het werk, voorbij 'functioneel en technisch bepaalde keuzes' een 'persoonlijke noot' heeft gekregen – en derhalve als intellectueel eigendom kan worden beschouwd.

beklaagden hebben gesteld, is de CWI van oordeel dat de litigieuze [workshop]-uitingen wel als onderzoek in de zin van de NGWI worden aangemerkt, zodat ook norm S32 in principe relevant is. Evenwel maakt het enkele feit dat klagers foto als beeldmateriaal is gebruikt klager nog geen medeauteur van deze uitingen, zodat een claim op goedkeuring geen grondslag heeft.

- S33 (*Alle auteurs zijn volledig verantwoordelijk voor de inhoud van het wetenschappelijke product, tenzij dit anders is vermeld.*): Ook deze norm is in principe relevant voor de [workshop]-uitingen, maar anders dan dat klager alle auteurs van die uitingen mogelijk zou kunnen aanspreken op gebruik van klagers foto en diens achterliggend afstudeeronderzoek, biedt norm S33 volgens de CWI op zichzelf geen aanknopingspunt voor een antwoord op de vraag of dat gebruik op een integere wijze heeft plaatsgevonden.
- S34 (*Presenteer op zorgvuldige wijze bronnen, data en argumenten.*): De CWI is van oordeel dat beklagden zich bij de [workshop]-presentatie van onderzoek, i.h.b. bij het gebruik van klagers beeldmateriaal, mede gezien het hierboven ten aanzien van S30 overwogene, meer rekenschap hadden moeten geven van diens intellectueel eigendom van het werk waarvan zij een foto van klager in hun beeldmateriaal hebben getoond. Deze onzorgvuldigheid kwalificeert de CWI als een 'lichte tekortkoming' nu de presentatie niet de strekking had per [naam project]-deelproject onderzoeksbronnen, -data en -argumentatie te bespreken (zoals ook t.a.v. norm S29 is opgemerkt), maar uitsluitend om een overzicht te bieden, en het in [workshop]-context kennelijk niet-ongebruikelijk is om daarbij slechts de directe auteurs van posters of presentaties te noemen en in het programma alleen de 'presenter'. Dit neemt niet weg dat klagers werk, via diens foto, een duidelijke plaats had op de poster en in (slide 16 van) de PPT, en getuigt van onder wetenschappelijke staf erkende zelfstandige intellectuele kwaliteit, zoals blijkend uit beoordeling van diens afstudeeropdracht en commentaren via [medium], en een referentie zonder overwegend bezwaar op het beeldmateriaal had kunnen worden geplaatst (zoals onder de foto of onderaan de desbetreffende poster, en onderaan op PPT-slide 16) of in de presentatie genoemd had kunnen worden – zelfs nu er nog geen publicatie was (mogelijk immers als 'forthcoming'). Indien en voor zover beklagden over deze praktische uitvoerbaarheid een andere opvatting huldigden, had het belang van klager hen ten minste aanleiding moeten geven hierover met klager contact op te nemen en diens opvatting over gebruik van diens afbeelding te vernemen en bij hun voorgenomen vormgeving en uitvoering van [workshop]-uitingen te betrekken. Dit terwijl zij ten aanzien van gebruik van een afbeelding van een schematische weergave van een filter uit een paper van [begeleider 2] wel degelijk toestemming hebben gevraagd en verkregen.

Op de achtergrond speelt hierbij mee dat, hoewel het gaat om een norm voor onderwijsuitvoering, beklagden hebben bevestigd dat zij, hoewel bekend met het addendum richtsnoer intellectueel eigendom², en wetend dat de afstudeeropdracht zag op

² VSNU en NFU, September 2020. Zie:

<https://www.universiteitenvannederland.nl/files/publications/Addendum%20Richtsnoer%20IER%20en%20studenten-%20NL.pdf>

Dit addendum sluit aan op het Richtsnoer omgang met intellectuele eigendomsrechten (IER), uit juli 2016, opgemaakt door VSNU, NFU, KNAW en NWO. Zie:

<https://www.universiteitenvannederland.nl/files/publications/Richtsnoer%20omgang%20met%20intellectuele%20eigendomsrechten.pdf>

het ontwerpen en ontwikkelen van een prototype waarop intellectueel eigendom zeer wel van toepassing kan zijn, bij aanvang van dat project toch niet het initiatief tot een dienaangaande gesprek en eventuele afspraken hebben genomen – terwijl daarmee het risico van misverstanden adequaat had kunnen worden weggenomen of gemitigeerd. Mogelijk heeft het bestaan van vriendschappelijke relaties aan dat initiatief in de weg gestaan. Hoewel zulks niet per se onbegrijpelijk is, verontschuldigt dat, strikt genomen, niet.

Ook speelt ten slotte nog mee dat hoewel het gepast ware geweest indien in het handelen van beklaagden meer erkenning van klagers intellectuele eigendom had doorgeklonken, niet kan worden gezegd dat klager van het ontbreken hiervan significante nadelen heeft ondervonden. Klager heeft dergelijke nadelen zelf niet gesubstantieerd, al was dat waarschijnlijk hooguit indirect mogelijk geweest, maar geenszins is uitgesloten dat als toehoorders op de [workshop] navraag hadden gedaan naar [het prototype], zij op het spoor van klager zouden zijn gezet.

Conclusies CWI

Tegen de achtergrond van bovenstaande bevindingen is de CWI van oordeel:

- Dat wat betreft gebruik van klagers foto en verwijzing naar diens afstudeeronderzoek tijdens de progress meetings weliswaar van onderzoek kan worden gesproken, maar dat het [naam project]-projectinterne karakter daarvan meebrengt, alsook het feit dat klagers werk daarbij niet in diens technische details werd besproken, dat toetsing aan de verslagleggingseisen uit de NGWI niet gepast is.

De CWI vraagt zich overigens af of het werkelijk zo problematisch zou zijn geweest om ten minste de wens van klager om aanwezig te zijn wanneer diens werk zou worden genoemd ter instemming voor te leggen aan de organisatoren, maar ziet in het nalaten daarvan geen niet-naleving van de NGWI-normen.

- Dat wat betreft de posterpresentatie en de technical talk tijdens de [workshop], het handelen van beklaagden zich minder goed verdraagt met de strekking en inhoud van de NGWI-normen S30 en S34. Geen probleem doet zich voor in de naleving van NGWI-normen S29, S31, S32 en S33. De naleving van norm S30 is in casu problematisch wat betreft de toedeling van auteurschap, gelegen in klagers intellectueel (mede-)eigendomsrecht op [het prototype]. Naleving van norm S34 is in casu problematisch doordat beklaagden, hoewel overtuigd dat de conventies van de [workshop] weinig ruimte boden voor het aanbrenge van persoonsverwijzingen, gezien het gebruik van klagers beeldmateriaal en achterliggende intellectuele bijdrage, van de geboden ruimte creatiever gebruik hadden kunnen maken en/of, aannemend dat dit niet kon, daarover met klager contact hadden kunnen opnemen teneinde hierover tot afspraken te komen – zoals wel is gebeurd bij gebruik van een afbeelding van het schema van collega [begeleider 2].

De CWI is van oordeel dat de betoonde nalatigheid ten aanzien van normen S30 en S34 getuigt van een zodanige mate van onzorgvuldigheid dat van 'niet naleving' van deze NGWI-normen

moet worden gesproken. Mede in het licht van de NGWI-wegingsfactoren,³ acht de CWI hierop de kwalificatie 'lichte tekortkoming' het meest toepasselijk – en zou derhalve niet willen kwalificeren in termen van 'bedenkelijk gedrag', laat staan van 'schending van wetenschappelijke integriteit'.

Anders dan dat de kwalificatie enigszins prejudicieert,⁴ heeft de CWI besloten (in elk geval thans) niet te adviseren over de door beklagde gevraagde maatregelen bij gegrondverklaring van diens klacht, gegeven dat dit geheel ter discretie is van het College van Bestuur.

Samenvattend

De CWI adviseert het College van Bestuur de klacht gedeeltelijk gegrond te verklaren, voor zover deze stelt dat er sprake is van niet-naleving door beklagden van norm S30 en S34, en deze niet-naleving te kwalificeren als lichte tekortkoming met betrekking tot hun [workshop]-(beeld)uitingen via de poster en de PPT-presentaties bij de technical talk.

Aangaande de overige aangehaalde punten adviseert de CWI het College van Bestuur de klacht ongegrond te verklaren.

3 Aanvankelijk oordeel College van Bestuur

Het College van Bestuur nam op 10 juni 2025 het advies van de CWI d.d. 21 mei 2025 over en nam daarmee het aanvankelijk besluit om de klacht gedeeltelijk gegrond te verklaren, voor zover deze stelt dat er sprake is van niet-naleving door beklagden van norm S30 en S34, en deze niet-naleving te kwalificeren als lichte tekortkoming met betrekking tot hun [workshop]-(beeld)uitingen via de poster en de PPT-presentaties bij de technical talk. Aangaande de overige aangehaalde punten verklaarde het College van Bestuur de klacht ongegrond.

4 Advies van het LOWI

In deze klacht is geen advies van het LOWI gevraagd.

5 Definitief oordeel College van Bestuur

Het College van Bestuur verklaarde het aanvankelijk oordeel definitief.

[Een samenvatting is te lezen op de website van de UT, via www.utwente.nl/en/service-portal/organisation-regulations-and-codes-of-conduct/integrity/scientific-integrity, klacht 2024-03.

LOWI-adviezen zijn te lezen op de website van het LOWI: <https://lowi.nl/adviezen/>

³ Zie Onderdeel 5.2 NGWI, in het bijzonder C-b. (geen grove nalatigheid), C-c. (geen gevolgen voor validiteit van onderzoek), C-d. (geen negatieve effecten op het vertrouwen in de wetenschap), C-e. (overige gevolgen).

⁴ Zie paragraaf 5.3 NGWI (Sancties en andere maatregelen).